

Beoordeling

Om het welzijn van de varkens objectief te kunnen beoordelen, is er een uitgebreide vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijst (zie hieronder) bestaat uit 27 vragen met een korte motivatie en is opgesteld door een veearts en dierkundig ingenieur. De antwoorden werden in onderlinge samenhang beoordeeld. Wel zijn er enkele vragen waarvan het antwoord een minimale criterium betreft. Wordt er op deze vragen negatief geantwoord, dan is dit in principe voldoende voor een afwijzing. Dit betreft de vragen met een sterretje (*).

Er vonden 32 bezoeken plaats in de periode april-juni 2017 en 2 bezoeken in 2016. De bezoeken werden uitgevoerd door een veearts, twee varkensboeren, een dierkundig ingenieur, een student diergeneeskunde en medewerkers van Varkens in Nood. Vanwege de strenge voorselectie zijn er na de bedrijfsbezoeken maar 2 bedrijven afgevallen. Eén bedrijf viel af omdat de varkens niet meer buiten kwamen. Het andere bedrijf viel af omdat zowel de zeug als de beer solitair leefden. Ook kwamen de varkens op dit bedrijf in de winter niet buiten.

Eén bedrijf dat niet aan alle criteria voldeed, hebben we toch vijf sterren toegekend. Het gaat om het bedrijf Den Elshorst, waar de zeugen gedurende één week in een kraamkooi, en gedurende een aantal dagen in een inseminatie box zitten. De reden dat dit bedrijf toch vijf sterren krijgt, is dat de eigenaar intensief bezig is om een alternatief te vinden voor de kraamkooi, de varkens het grootste gedeelte van hun leven in prachtige grote velden leven met veel begroeiing én het bedrijf pionierswerk verricht door sectorpartijen en de overheid bij elkaar te brengen om het houden van weidevarkens in de toekomst te vergemakkelijken.

Vragenlijst voor de varkensboeren

1. Om welk ras varkens gaat het?
De varkens zijn bij voorkeur van een langzamer groeiend ras.
2. Is er sprake van eigen opfok, of worden de varkens alleen vetgemest?
Als de biggen worden aangekocht, dienen zij afkomstig te zijn van een bedrijf dat minimaal biologisch is.
3. Als de varkens alleen worden vetgemest, van welk bedrijf zijn deze dan afkomstig?
De biggen moeten afkomstig zijn van een bedrijf dat minimaal biologisch is.
4. Hoeveel varkens zijn er op het bedrijf aanwezig?
5. Hoeveel varkens worden er op jaarbasis geslacht?
6. Kunnen alle varkens permanent naar buiten?**Dit is een minimale voorwaarde voor 5 sterren.*
7. Wat voor een soort uitloop hebben de varkens?**Een minimale voorwaarde voor 5 ster is dat alle varkens een natuurlijke uitloop hebben - aarde, weide of bos - waar voldoende te ontdekken valt en de varkens lekker kunnen wroeten. Een verharde en overdekte uitloop naar buiten is onvoldoende.*
8. Hebben de varkens voldoende ruimte?**De varkens moeten voldoende ruimte hebben om lekker te kunnen rennen en op ontdekking uit te kunnen gaan. Deze buitenruimte moet meer zijn dan 2 vierkante meter per varken.*

9. Is er ook een binnenruimte/stal aanwezig? Zo ja, hoe ziet deze eruit?
De varkens moeten kunnen schuilen tegen wind, regen en kou. Natuurlijke beschutting - zoals bomen en struiken - voldoet als het wolvarkens of andere natuurlijke rassen betreft.
10. Hebben de varkens een modderbad?
Bij voorkeur hebben de varkens een modderbad. Als er geen modderbad is, dienen zij zich op andere manieren te kunnen beschermen tegen hitte.
11. Hoe worden de zeugen gehouden als zij biggen gaan werpen?*
- Een kraamkooi is niet toegestaan. Zeugen moeten voldoende bewegingsvrijheid hebben en een nest kunnen maken.*
12. Wanneer worden de zeug en haar biggen gescheiden?*
- Zeugen en biggen moeten minimaal 6 weken bij elkaar blijven.*
13. Hoeveel tomen hebben de zeugen per jaar?
Bij voorkeur hebben de zeugen maximaal één nestje per jaar.
14. Hoeveel biggen werpt een zeug gemiddeld?
Bij voorkeur is de toom gemiddeld niet groter dan 10 biggen.
15. Is er sprake van natuurlijke dekking of kunstmatige inseminatie?
Bij voorkeur is er sprake van natuurlijke dekking.
16. Worden de biggen gecoupeerd?*
- Het couperen van biggen is onder geen beding toegestaan.*
17. Worden de biggen gecastreerd? Zo ja, gebeurt dit onder verdoving?*
- Bij voorkeur wordt er niet gecastreerd. Castratie wordt echter wel geaccepteerd wanneer de kans op berengeur of ongewenst gedrag (rijden, vechten) zeer groot is. Bij varkens die buiten worden gehouden, is dit vaak het geval omdat het langzamer groeiende rassen betreft, waarvan de varkens op hogere leeftijd worden geslacht. Een voorwaarde is echter wel dat de castratie onder verdoving plaatsvindt. We realiseren ons dat de verdoving (plaatselijk met een injectie, of met een gasmengsel van CO₂ en O₂) ook een inbreuk is op dierenwelzijn. Er zijn echter op dit moment geen diervriendelijkere verdovingsmethoden beschikbaar. Wel proberen we de varkenshouders te motiveren de beren niet te castreren en het vlees – wanneer er berengeur aan zit – te gebruiken voor koude bereidingen zoals worst, of gebruik te maken van immunocastratie (improvac).*
18. Op welke leeftijd worden de varkens geslacht?
Bij voorkeur worden de varkens ouder dan 7 maanden.
19. Hoe vaak worden de varkens verzorgd?
De boer dient minimaal één keer per dag zijn dieren te verzorgen en te controleren. Er wordt gekeken of de dieren in goede gezondheid verkeren en of ze bijvoorbeeld nieuwsgierig zijn.
20. Heeft het bedrijf een vaste dierenarts?
Bij voorkeur is er een vaste dierenarts bij het bedrijf betrokken.
21. Is er een gezondheidsplan?
Bij voorkeur is er een gezondheidsplan, waarin bijvoorbeeld een ontwormingsplan is opgenomen.
22. Hoe is het gesteld met de gezondheid en het gedrag van de varkens?*
- De gezondheid en het gedrag van de varkens dienen positief te zijn. We kijken bijvoorbeeld of de varkens elkaar niet in de oren of staart bijten, de varkens niet te mager zijn, de klauwgezondheid goed is en er niet veel gevochten wordt.*
23. Hoe vaak worden er antibiotica gebruikt?
Antibioticagebruik is bij voorkeur laag, maar in geval van ziekte dienen er uiteraard wel antibiotica te worden toegepast.
24. Wat is de transporttijd naar de slacht?
De varkens dienen dicht in de buurt te worden geslacht (transporttijd moet minder dan één uur zijn). Bij voorkeur laat de boer de varkens wennen aan een veewagen door deze bijvoorbeeld in de weide/bos te plaatsen.
25. Waar en hoe worden de varkens geslacht?
De varkens worden bij voorkeur elektrisch verdoofd en op kleine schaal geslacht.

26. Wat voor voer krijgen de varkens?

Bij voorkeur wordt er gebruik gemaakt van voer dat geen soja bevat waarvoor tropisch bos is gekapt. Krachtvoer is vaak noodzakelijk om varkens in goede conditie te houden.

27. Worden er extra maatregelen genomen voor het milieu?

Bij voorkeur worden er maatregelen genomen om energieverbruik te minimaliseren, watergebruik te beperken en CO2 uitstoot te verminderen.